

V Bruseli 17. 10. 2018
COM(2018) 699 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Plnenie záväzkov EÚ v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti:
tretia dvojročná správa**

{SWD(2018) 440 final}

1. ÚVOD

Toto je tretia správa, v ktorej sa zdôrazňuje dosiahnutý pokrok EÚ a jej členských štátov pri vykonávaní spoločnej politiky v oblasti potravinovej bezpečnosti¹. K správe je pripojený pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý obsahuje ďalšie informácie o analýzach a prípadových štúdiách. Rôzne príklady v celej správe poukazujú na to, ako EÚ a jej členské štáty ďalej posilňovali podporu a reagovali na odporúčania a závery Rady z roku 2016.

2. GLOBÁLNY A EURÓPSKY VÝVOJ POLITIKY

Vzhľadom na 821 miliónov ľudí, ktorí trpia hladom po celom svete, bola potravinová a výživová neistota v roku 2017 na vzostupe už druhý rok po stabilnom poklese v prechádzajúcich viac než desiatich rokoch. Chronická podvýživa u detí klesá, no napriek tomu ňou trpí jedno zo štyroch detí do piatich rokov. Očakáva sa, že celosvetové obyvateľstvo dosiahne do roku 2050 viac ako 9 miliárd ľudí, čo povedie k zvýšeniu konkurencie v oblasti vyčerpatelných zdrojov. Prispejú k tomu aj zrýchľujúce sa dôsledky zmeny klímy, konflikty a narastajúci tlak na pôdu a prírodné zdroje, ako aj na zásobovanie potravinami, vodou a energiou. Tieto výzvy významne ovplyvnia schopnosť poľnohospodársko-potravinárskeho systému poskytovať zdravé a výživné potraviny rýchlo rastúcemu počtu obyvateľstva.

V cieľoch trvalo udržateľného rozvoja, najmä v 2. celi sa odráža potreba obnoviť dynamiku a sústrediť krajiny na dosiahnutie cieľov „odstrániť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať trvalo udržateľné poľnohospodárstvo“ do roku 2030. V súlade s prístupom EÚ založeným na právach vrátane práva na výživu sú odstránenie hladu a zlepšenie stavu výživy najzraniteľnejších skupín kľúčové zodpovednosti v rámci nového Európskeho konsenzu o rozvoji². V Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie, ktorá bola prijatá v roku 2016, sa zdôrazňuje zdvojnásobené úsilie v oblasti predchádzania konfliktom a riešenia základných príčin, ako sú nerovnosti, záťaž na zdroje a zmena klímy vzhľadom na ich vplyv na dezertifikáciu, degradáciu pôdy, nedostatok vody a potravinovú krízu. Týmto spôsobom EÚ a členské štáty podporujú vlády, aby viedli trvalo udržateľné stratégie prevencie a reakcie, ktoré prispievajú k zvyšovaniu odolnosti.

EÚ a jej členské štáty naďalej kladú veľký dôraz na transformáciu úlohy žien. Osobitná pozornosť sa kladie na podporu transformujúceho prístupu zameraného nielen na zlepšenie prístupu žien k zdrojom, ale aj na zabezpečenie rovnosti ich práv, čím sa zabezpečí, aby intervencie priniesli prospech ženám aj mužom a posilnili ich postavenie.

EÚ a jej členské štáty prispievajú k posilneniu postavenia zraniteľných osôb v partnerských krajinách tým, že podporujú vytváranie lepších pracovných miest a príležitostí na vytváranie príjmov. Vďaka realizácii vonkajšieho investičného plánu v roku 2017 je EÚ partnerom s finančnými inštitúciami s cieľom naštartovať alebo znovu oživiť hospodársku dynamiku v partnerských krajinách s cieľom zlepšiť spravodlivý hospodársky rast vo vidieckych hospodárstvach. EÚ zintenzívňuje spoluprácu a dialóg v rámci partnerstva EÚ a Africkej únie v záujme ďalšieho riešenia komplexného prepojenia medzi potravinovou neistotou, chudobou na vidieku a migráciou. Európska únia takisto organizuje obchodné fóra EÚ a Afriky s cieľom napomôcť vytváranie pracovných príležitostí pre mládež a ženy. Posledné fórum sa uskutočnilo v novembri 2017 v Abidžane, pričom dôraz sa kládol na rozširovanie verejno-súkromných partnerstiev v oblasti podnikania v poľnohospodárstve. Takýto dôraz sa vzájomne dopĺňa s Núdzovým trustovým fondom Európskej únie pre Afriku s cieľom riešiť hlavné príčiny nestability, núteného vysídľovania a neregulárnej migrácie a prispieť k lepšiemu riadeniu migrácie a vychádzať z možností.

¹ Politický rámec EÚ na pomoc rozvojovým krajinám pri riešení výziev v oblasti potravinovej bezpečnosti, KOM(2010) 127.

² Ú. v. EÚ C 201/1, 30.6.2017, s. 1.

Podpora inovácií a výskumu je nevyhnutná na zlepšenie poľnohospodárskych a potravinárskych systémov. Na samite Jedna planéta v roku 2017 sa EÚ a nadácia Gates Foundation zaviazali, že prispejú sumami vo výške 270 miliónov EUR v rokoch 2018 – 2020 na spoluprácu v oblasti inovácií a výskumu v poľnohospodárstve v tretích krajinách, ktoré súvisia s klímou. Poľnohospodárstvo zohráva kľúčovú úlohu, pretože tento sektor je ústredným prvkom vnútroštátnych stanovených príspevkov mnohých krajín, na ktoré EÚ a jej členské štáty prispievajú na podporu prostredníctvom spolupráce v oblasti programov udržateľného poľnohospodárstva. V nadväznosti na vedúcu úlohu Francúzska sa EÚ usiluje o to, aby sa členské štáty a iné organizácie zmobilizovali v súvislosti s cieľom „1 miliarda USD“. Začalo fungovať aj výskumné a inovačné partnerstvo EÚ a Afriky v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti a udržateľného poľnohospodárstva (FNSSA), pričom finančné prostriedky boli pridelené v rámci programu Horizont 2020 a prostredníctvom systému grantov AU pre výskum.

Vedúci predstavitelia krajín skupiny G7 zostávajú odhodlaní pomôcť odstrániť hlad a podvýživu 500 miliónov ľudí do roku 2030. Na summite v Taormine v roku 2017 sa rozhodli zvýšiť svoju kolektívnu podporu potravinovej a výživovej bezpečnosti a trvalo udržateľnému poľnohospodárstvu v subsaharskej Afrike prostredníctvom súboru opatrení vrátane zvýšenia oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Vedúci predstavitelia skupiny G20 uznávajú zásadný význam procesu transformácie vidieka pri tvorbe pracovných miest, zvyšovaní príjmov a dosahovaní potravinovej a výživovej bezpečnosti a v roku 2017 spustili iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí na vidieku, ktorá je súčasťou partnerstva G20.

3. PODÁVANIE SPRÁV A POKROK

V tejto časti sa uvádza prehľad prostriedkov, ktoré vyplatila EÚ a jej členské štáty na potravinovú a výživovú bezpečnosť, a najnovší pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti s kritériami plnenia politických priorít.

Vyplatené prostriedky⁴

V porovnaní s prvou a druhou správou sa ročná finančná pomoc EÚ a jej členských štátov v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti zvýšila na 4 200 miliónov EUR; nárast o 14,7 % od roku 2014 a 24,8 % od roku 2012. To predstavuje približne 6 % celkovej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) v roku 2016; ide však o mierny pokles z približne 8 % oficiálnej rozvojovej pomoci v rokoch 2012 a 2014.

Zatiaľ čo podpora globálnych iniciatív a poskytovanie celosvetových verejných statkov na podporu potravinovej a výživovej bezpečnosti zostáva na dobrej úrovni (19 % – pokles z 25 % v roku 2014), v roku 2016 sa podpora na úrovni krajín zvýšila zo 66 % na 69 %. Regionálna podpora potravinovej a výživovej bezpečnosti sa zvýšila z 9 % na 12 %.

V tabuľke 1 je zobrazené, že podpora pre subsaharskú Afriku sa v roku 2016 ďalej zvýšila a predstavuje 53 % podpory potravinovej a výživovej bezpečnosti. Zatiaľ čo podpora pre Áziu v roku 2016 trochu klesla, podpora Latinskej Ameriky, Karibskej oblasti a susedstva sa zvýšila. Celkovo nedošlo k žiadnej veľkej zmene a z údajov vyplýva, že napriek vonkajším tlakom a reakciám na mimoriadne situácie ostáva podpora potravinovej a výživovej bezpečnosti hlavnou prioritou pre EÚ a jej členské štáty.

³ <http://www.g7italy.it/en/documenti-altri>.

⁴ Treba uviesť, že mnohé členské štáty vyplatili dodatočné finančné prostriedky, ktoré sú značne vyššie ako celkové sumy, ktoré sú tu zaznamenané. Na účely tejto správy sa však zohľadňujú iba vyplatené prostriedky nad 100 000 EUR. Navyše v celej EÚ a jej členských štátoch existujú rôzne metódy na podávanie správ. Údaje uvedené v tejto správe odrážajú iba osobitnú metódu určenú pre túto úlohu.

⁵ Podobne ako v predchádzajúcich správach táto tretia správa, ktorá bola vydaná v roku 2018, poskytuje informácie o najnovších dostupných oficiálnych údajoch, ktoré sa vzťahujú na rok 2016.

Tabuľka 1: Geografické rozloženie prostriedkov pomoci vyplatených EÚ a jej členskými štátmi v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti v rokoch 2012, 2014 a 2016

	2012	% 2012	2014	% 2014	2016	% 2016	Odchýlka
Afrika – subsaharská	1439	43 %	1 663	45 %	2 242	53 %	74 %
Globálne	958	28 %	899	25 %	800	19 %	112 %
Ázia	593	18 %	539	15 %	509	12 %	106 %
Latinská Amerika a Karibská oblasť	231	7 %	225	6 %	285	7 %	79 %
Krajiny európskeho susedstva	88	3 %	231	6 %	312	7 %	74 %
Iné	56	2 %	102	3 %	52	1 %	198 %
Spolu	3 366	100 %	3 659	100 %	4 200	100 %	87 %

V tabuľke 2 sa uvádza prehľad vyplatených prostriedkov, pričom sa zdôrazňuje počet programov, úroveň podpory a počet krajín, ktoré získali podporu. Politická priorita 1 naďalej získava veľkú časť podpory. Napriek tomu, že sa znížila zo 60 % na 50 %, zvýšila sa podpora ostatných piatich politických priorít. Celkovo sa počet programov v posledných dvoch rokoch zvýšil. Zvýšil sa aj počet krajín, na ktoré sa zameriava podpora potravinovej a výživovej bezpečnosti vzhľadom na intervencie týkajúce sa výživy a sociálnej ochrany. Okrem toho sa venovala veľká pozornosť zabezpečeniu zohľadňovania rodového hľadiska a príspevkom na adaptáciu na zmenu klímy a jej zmiernenie. V roku 2016 možno 57 % podpory považovať za zohľadňujúcu rodové hľadisko, 43 % podporuje adaptáciu na zmenu klímy a 16 % prispieva k úsiliu o zmiernenie zmeny klímy. V rámci celkovej podpory je približne 12 % určených na výskum.

Tabuľka 2: Pokrok z hľadiska kritérií účinnosti

Kritéria plnenia politických priorít	Počet programov			Získaná podpora			Počet krajín		
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2012	2014	2016
1. Posilniť odolnosť drobných poľnohospodárov a zlepšiť ich živobytie	1 560	1 822	1 863	2 022	2 137	2 120	108	103	108
2. Podporovať účinné riadenie	410	588	632	395	535	698	84	92	87
3. Podporovať regionálne poľnohospodárstvo a potravinovú a výživovú bezpečnosť	98	188	228	151	191	226			
4. Posilniť mechanizmy sociálnej ochrany v záujme potravinovej a výživovej bezpečnosti	94	102	123	209	133	254	40	40	44
5. Zlepšiť výživu	278	341	455	467	504	638	63	64	71
6. Posilniť koordináciu humanitárnych a rozvojových subjektov s cieľom zvýšiť odolnosť	63	148	161	122	159	265	18	37	37
Z toho...									
<i>Výskumné programy</i>	149	154	463 (13 %)	379	300	493 (12 %)			69 (61 %)
<i>Programy zohľadňujúce rodové hľadisko</i>			1 878 (54 %)			2 404 (57 %)			97 (85 %)
<i>Hlavný cieľ</i>			155 (4 %)			171 (4 %)			51 (45 %)
<i>Významný cieľ</i>			1 723 (50 %)			2 233 (53 %)			97 (85 %)
<i>Programy adaptácie na zmenu klímy</i>			1 344 (39 %)			1 826 (43 %)			95 (83 %)
<i>Hlavný cieľ</i>			308 (9 %)			342 (8 %)			67 (59 %)
<i>Významný cieľ</i>			1 036 (30 %)			1 484 (35 %)			91 (80 %)
<i>Programy na zmiernenie zmeny klímy</i>			598 (17 %)			693 (16 %)			89 (78 %)
<i>Hlavný cieľ</i>			82 (2 %)			75 (2 %)			40 (35 %)
<i>Významný cieľ</i>			516 (15 %)			618 (15 %)			86 (75 %)
	2 503	3 343	3 462	3 366	3 659	4 200			114

Pokrok pri dosahovaní politických priorít a kritériá účinnosti

Táto časť obsahuje prehľad vykonaných aktivít s podrobnejšími a konkrétnejšími príkladmi uvedenými v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

Politická priorita 1 naďalej získava väčšinu pozornosti, z čoho vyplýva, že táto podpora je ústrednou súčasťou rozvojovej spolupráce EÚ a jej členských štátov. Úsilie v tejto oblasti zahŕňa najmä podporu zvyšovania odolnosti vidieckych spoločností, udržateľnú intenzifikáciu výroby, financovanie rozvoja podnikania v oblasti poľnohospodárstva, poľnohospodárstvo šetrné ku klíme a podporu centrálnejšieho postavenia vedy v rámci rozvojovej spolupráce v poľnohospodárstve s cieľom podporiť inovácie a dosiahnuť väčší vplyv. Mnohé projekty sa týkajú transformácie vidieka a územných prístupov a prispievajú k podpore vytvárania dôstojných pracovných miest vo vidieckych oblastiach – najmä pre ženy a mládež.

Politická priorita 2 poukazuje na to, že účinné riadenie zostáva kľúčovou oblasťou podpory. V roku 2017 EÚ v spolupráci s FAO zorganizovala podujatie a pripomenula si piate výročie prijatia Dobrovoľných usmernení pre zodpovednú správu držby pôdy, rybolovu a lesov v kontexte národnej potravinovej bezpečnosti a predstavila pokrok pri ich uplatňovaní. EÚ a jej členské štáty sú horlivými podporovateľmi iniciatív, ako sú rôzne regionálne hospodárske spoločenstvá a takisto Komplexného programu rozvoja afrického poľnohospodárstva (CAADP).

V rámci **politickej priority 3** sa podpora regionálnych iniciatív v posledných rokoch postupne zvyšuje, napríklad prostredníctvom podpory regionálnych rybárskych programov a ďalšej podpory na posilnenie kapacít regionálnych sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení.

Zatiaľ čo v poslednej správe bol pri **politickej prioritě 4** zaznamenaný pokles vo vyplatených prostriedkoch, táto správa preukazuje výrazné zvýšenie podpory mechanizmov sociálnej ochrany (o 121 miliónov EUR viac), ako aj počtu programov a krajín, v ktorých sa darí partnerstvám EÚ a/alebo členských štátov.

V rámci **politickej priority 5** prostredníctvom posilnenia spoločného viacsektorového prístupu podpory v boji proti nedostatočnej výžive sa od roku 2014 stabilne pokračovalo v úsilí s cieľom posilniť spoluprácu pri presadzovaní záväzkov na úrovni jednotlivých krajín a vedúcej úlohy a podporiť zodpovednosť v súvislosti s podporou EÚ a členských štátov na úrovni krajín aj na globálnej úrovni.

Politická priorita 6 získala zaslúženú pozornosť s nárastom financií o 107 miliónov EUR v porovnaní s rokom 2014. Z Celosvetovej správy o potravinových krízach z roku 2018 vyplynulo, že takmer 124 miliónov ľudí bolo v situácii potravinovej krízy, a preukázala potrebu riešenia príčin potravinovej neistoty. EÚ spolupracuje s ďalšími partnermi v rámci Globálnej siete proti potravinovým krízam na spoločných analýzách a koordinovaných reakciách v súlade s globálnou stratégiou EÚ a s aktivitami členských štátov pri realizácii prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom.

Tabuľka 3: Výsledky vyplývajúce z konkrétnych príkladov intervencií

Politická priorita 1	Nemecko podporuje odolnosť drobných poľnohospodárov a zlepšenie ich živobytia vo viac ako 81 krajinách. Prostredníctvom Globálneho programu zelených inovačných centier (súčasť iniciatívy <i>Jeden svet – žiadny hlad</i>) bolo vyškolených 600 000 malých poľnohospodárov (40 % žien, 30 % mladých ľudí) a bolo dosiahnuté zvýšenie produktivity o 35 %. V Etiópii pomohlo Rakúsko 348 513 poľnohospodárom (z ktorých 23,6 % tvorili ženy) zlepšiť ich poľnohospodársku produktivitu, viac ako 6 000 domácností malo prospech z rehabilitačných opatrení v povodiach a 52 zo 78 opýtaných ľudí v prieskume bolo schopných akumulovať úspory v hotovosti.
Politická priorita 2	Španielsko je aktívnym partnerom v rámci iniciatívy „America Latina y Caribe sin Hambre“ (Latinská Amerika a Karibská oblasť bez hladu) a podporuje poslancov v boji proti hladu ako jedných z hlavných aktérov riadenia v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti.

Politická priorita 3	Taliansko podporilo rozvoj pobrežných spoločenstiev v stredomorskej oblasti, podarilo sa mu podporiť 2 000 rybárov s kolektívnymi grantmi, ženy so 60 grantmi na otvorenie potravinárskych služieb, odbornú prípravu 500 rybárov, vytvorenie troch združení rybárov/poľnohospodárov a výstavbu prístavu pre 100 rybárskych plavidiel.
Politická priorita 4	Írsko prispelo k programu produktívnej záchranej siete v Etiópii, prostredníctvom ktorého 10 200 000 ľudí dostalo potravinovú pomoc v súvislosti s následkami sucha, ktoré priniesol jav El Niño v roku 2016.
Politická priorita 5	Belgicko podporilo kuracie a slnečnicové hodnotové reťazce v dvoch okresoch v severnej Tanzánii, kde sa príjem poberateľov zvýšil o 24 %, a to aj napriek obdobiam sucha v rokoch 2009 – 2010. Spotreba vajec a kuracieho mäsa sa takisto výrazne zvýšila v domácnostiach príjemcov, čo má pozitívny vplyv na výživovú hodnotu potravín všetkých členov rodiny, najmä detí.
Politická priorita 6	Francúzsko podporilo projekt odolnosti v juhovýchodnej časti Senegalu, z ktorého vyplynulo, že pri zvýšení výroby potravín a potravinovej pomoci sa dosiahlo u 61 % účastníkov programu prijateľné skóre spotreby potravín založené na kategorizácii WFP v porovnaní s 36 % ľudí, ktorí sa nezúčastnili na programe. Spojené kráľovstvo spolu s Komisiou a ďalšími subjektmi pomohli úspešne rozvinúť klasifikáciu IPC chronickej potravinovej neistoty s cieľom podporiť rozhodovanie o potravinovej bezpečnosti založené na dôkazoch.

Koordinácia, komplementárnosť a koherencia

V novom Európskom konsenze o rozvoji je spoločná tvorba programov stredobodom úsilia EÚ o realizáciu Agendy 2030 a podporu národných rozvojových plánov partnerských krajín zlepšením koordinácie a súdržnosti rozvojovej pomoci EÚ a členských štátov. Spoločná tvorba programov dosiahla výrazný pokrok, pričom 45 krajín urobilo konkrétne kroky smerom k procesu spoločnej tvorby programov a ďalších 17 podniklo prvé kroky v súvislosti so zapojením sa do spoločnej tvorby programov. Z desiatich dokumentov spoločnej tvorby programov na konci roka 2014 sa počet dokumentov spoločnej tvorby programov vo februári 2018 zvýšil na 26. V Laose a Senegale spoločná tvorba programov preukazuje svoju pridanú hodnotu už niekoľko rokov tým, že dosahuje významné výsledky v kľúčových oblastiach ako potravinová a výživová bezpečnosť.

Rámček 1: Spoločná tvorba programov EÚ v Senegale

Od roku 2013 sa EÚ a jej členské štáty angažujú v spoločnej tvorbe programov v Senegale. Druhý dokument spoločnej tvorby programov, ktorý sa vzťahuje na obdobie rokov 2018 – 2023 v súlade s Plánom pre rýchlo sa rozvíjajúci Senegal, bol nedávno schválený. Zo spoločnej analýzy vyplynulo, že aj napriek niektorým pozitívnym úspechom v boji proti podvýžive v uplynulých rokoch zostáva táto otázka hlavným problémom v krajine. Proces spoločnej tvorby programov rieši tieto výzvy tým, že sa zameriava na vzájomnú závislosť medzi výživou, potravinovou bezpečnosťou a poľnohospodárstvom, najmä vo vidieckych oblastiach. EÚ, Francúzsko, Taliansko a Španielsko spolupracujú na podpore potravinovej bezpečnosti a v boji proti podvýžive.

Rámček 2: Spoločná tvorba programov EÚ v Laose

Spoločná tvorba programov v Laose sa začala realizovať v roku 2012 a vyústila do prijatia spoločnej stratégie prechodu na obdobie rokov 2014 – 2015. Po prvej fáze EÚ a sedem členských štátov spolu so Švajčiarskom podporili európsku spoločnú tvorbu programov pre Laoskú ľudovodemokratickú republiku na obdobie rokov 2016 – 2020. Údaje o výžive sú jednou zo siedmich prioritných oblastí stratégie, na ktorých EÚ pracuje spoločne, najmä s Francúzskom, Nemeckom a so Švajčiarskom. Spoločná tvorba programov v Laose je vynikajúcim príkladom toho, ako EÚ+ podporuje laoskú politiku výživy a zabezpečuje význam výživy v ostatných odvetviach. Na ilustráciu tejto skutočnosti EÚ a Francúzsko spoločne podporujú prioritné intervencie týkajúce sa hodnotových reťazcov zohľadňujúcich otázky výživy a poradenských služieb pre oblasť vidieka, zatiaľ čo EÚ a Nemecko spoločne podporujú investície do infraštruktúry čistej pitnej vody.

4. PODÁVANIE SPRÁV O VÝSLEDKOCH

EÚ a jej členské štáty zaznamenali veľké množstvo výsledkov, ktoré poukazujú na účinky v praxi. Výber je uvedený v tabuľke 4. Holandsko, Spojené kráľovstvo a Komisia naďalej poskytujú súhrnné údaje zo svojich programov a predkladajú množstvo výsledkov spoločností. Napriek tomu, že pretrváva úsilie o zjednodušenie metodík na meranie a podávanie správ o vplyve na súhrnnej úrovni, výzvy naďalej pretrvávajú. Výsledky uvedené nižšie by sa nemali považovať za úplné ani porovnávacie, ale mali by sa skôr brať ako prehľad rôznych metód vzťahujúcich sa na rôzne časové obdobia a podľa rôznych kritérií. Prebiehajúca práca na spoločných ukazovateľoch a uplatňovanie efektívnych metód v kontexte podávania správ o cieľoch trvalo udržateľného rozvoja ďalej posilní tento proces.

Tabuľka 4: Výsledky v praxi

Holandsko (2017)	Spojené kráľovstvo	Komisia (2013 – 2017)
<p>33 700 000 podvyživených ľudí dostalo pomoc, pričom približne 15 500 000 z nich to preukázateľne prinieslo úžitok vo forme zlepšeného príjmu potravy.</p> <p>7 370 000 drobných rodinných fariem získalo podporu, pričom 1 950 000 z nich to preukázateľne prinieslo úžitok vo forme zvýšenej produktivity a/lebo príjmu a 1 590 000 z nich získalo lepší prístup na trh.</p> <p>1 360 000 hektárov poľnohospodárskej pôdy sa zlepšilo, pričom 366 890 hektárov s ekologicky účinnejšími postupmi a 179 360 hektárov pôdy sa stalo odolnejšími proti záťaži a otrasom.</p> <p>1 220 000 poľnohospodárov získalo pôdu v bezpečnej držbe.</p>	<p>V rokoch 2015 – 2017 bolo podporovaných 26 300 000 detí mladších ako päť rokov a tehotných žien (z toho bolo 15 200 000 žien alebo dievčat) prostredníctvom programov týkajúcich sa výživy.</p> <p>V rokoch 2016 – 2017 Spojené kráľovstvo podporilo investičné projekty podnikania v oblasti poľnohospodárstva, z ktorých mali prospech viac ako 2 milióny poľnohospodárov v rozvojových krajinách.</p> <p>V rokoch 2011 – 2015 získalo podporu 8 900 000 ľudí (z toho 4 600 000 žien) z programov prevodu hotovosti.</p> <p>V rokoch 2011 – 2015 dosiahlo 3 700 000 ľudí (vrátane 1 900 000 žien) potravinovú bezpečnosť.</p> <p>V rokoch 2011 – 2015 sa poskytla pomoc 6 100 000 ľuďom (vrátane 3 000 000 žien) na zlepšenie ich pôdy a vlastníckych práv.</p>	<p>11 976 000 žien v reprodukčnom veku a deti do piatich rokov malo prospech z programov týkajúcich sa výživy.</p> <p>14 159 000 ľudí bez potravinovej bezpečnosti dostalo pomoc prostredníctvom sociálnych transferov.</p> <p>Na 3 675 000 hektároch pôdy sa zaviedli trvalo udržateľné postupy obhospodarovania pôdy.</p> <p>3 841 000 ľuďom boli poskytnuté poradenské služby v oblasti poľnohospodárstva, aby sa zvýšila hodnota ich produkcie a zlepšila sa väzba medzi poľnohospodármi a trhom.</p> <p>815 000 ľudí bolo podporených v získaní bezpečnej držby pôdy na podporu trvalo udržateľného živobytia.</p>

5. TEMATICKÉ ZAMERANIE

V súlade s požiadavkou Rady z roku 2016 sa táto správa dôkladnejšie zaoberá dvomi konkrétnymi témami.

Prístupy zamerané na odolnosť proti zmene klímy

Poľnohospodárstvo je jedným zo sektorov, ktoré sú najviac postihnuté zmenou klímy. EÚ a jej členské štáty podporujú rozvoj poľnohospodárstva, ktoré slúži na viaceré účely zlepšenia základne prírodných zdrojov a životného prostredia, riešenie zmeny klímy, ako aj na zvýšenie produktivity pôdy, práce a posilnenie dodávky potravín. To prináša dvojitý pozitívny efekt pri vytváraní príjmov a dôstojných pracovných príležitostí. V roku 2014 prispelo k adaptácii na zmenu klímy 38 % celkovej podpory na potravinovú a výživovú bezpečnosť. V roku 2016 sa táto podpora zvýšila na 43 %.

EÚ a jej členské štáty zaručujú zohľadňovanie problematiky zmeny klímy vo svojich existujúcich programoch rozvoja poľnohospodárstva a podporujú osobitné opatrenia na adaptáciu a zmiernenie v tejto oblasti. Prostredníctvom trvalo udržateľného hospodárenia s prírodnými zdrojmi, agroekologickej intenzifikácie pre rodinné farmárčenie, trvalo udržateľného plánovania vidieckych oblastí a riadenia rizík sa do programov integrujú prístupy zamerané na odolnosť proti zmene klímy. Poskytuje sa poradenstvo, informácie, lokálne prijaté technológie a podpora infraštruktúry, čo umožňuje partnerským krajinám, aby sa stali odolnejšími proti záťaži a šokom vyplývajúcim zo zmeny klímy. Členské štáty a EÚ spoločne takisto dôrazne podporujú výskum a vzdelávanie o poľnohospodárskych postupoch odolných proti zmene klímy prostredníctvom Poradnej skupiny pre medzinárodný výskum v oblasti poľnohospodárstva (CGIAR) a iných výskumných programov. V apríli 2018 podporili aj diskusiu na sympóziu FAO o úlohe agroekológie pri budovaní udržateľného agropotravinárskeho systému.

Je to spojené s podporou vnútroštátne stanovených príspevkov partnerských krajín a monitorovaním, podávaním správ a overovaním v súvislosti s Rámcovým dohovorom Organizácie Spojených národov o zmene klímy. Medzinárodné organizácie a fondy ako Medzinárodný fond pre rozvoj poľnohospodárstva (IFAD), Zelený klimatický fond a Globálny fond pre životné prostredie sú podporované EÚ a jej členskými štátmi s cieľom podporiť zmiernenie a adaptáciu na všetkých úrovniach.

Rámček 3: Podpora výskumu a vzdelávania o poľnohospodárskych technológiách zohľadňujúcich otázky výživy a odolných proti zmene klímy

EÚ a jej členské štáty sa naďalej zameriavajú na úlohu drobných poľnohospodárov, najmä žien, v rámci udržateľných potravinových systémov a podporujú výskum a vzdelávanie o poľnohospodárskych technológiách zohľadňujúcich otázky výživy a odolných proti zmene klímy prostredníctvom výskumných centier CGIAR a výskumných programov. Vynakladá sa úsilie na integráciu miestnych techník a využívanie agroenvironmentálnych a sociálno-hospodárskych účinkov týchto postupov.

Rámček 4: Projekt hospodárenia s vodami vo vidieckych oblastiach v Nepále

Projekt sa začal v roku 2006 s finančnou spoluúčasťou Fínska a Nepálu. Projekt je teraz v tretej fáze, ktorá bude trvať do roku 2022. Jeho cieľom je dosiahnuť zlepšenie životných podmienok a zníženie chudoby vo vidieckych rozvojových spoločenstvách prostredníctvom trvalo udržateľného riadenia miestnych vodných zdrojov. K niektorým výsledkom patria: zásobovanie domácností vodou podľa národných noriem pre 144 000 príjemcov; základné hygienické zariadenia vrátane toaliet pre domácnosti pre 358 000 príjemcov; zavlažovanie pre 28 000 príjemcov; elektrická energia prostredníctvom mikrohydroenergetických jednotiek pre 41 000 príjemcov; zlepšené spotrebiče na varenie pre 67 000 príjemcov; a základné živobytie prostredníctvom spravovania domácich záhrad pre 164 000 príjemcov.

Poľnohospodárske postupy zohľadňujúce otázky výživy

Nedostatočná výživa a podvýživa sú hlavnými prekážkami rozvoja a predstavujú celoživotnú záťaž. Vhodne navrhnuté poľnohospodárske zásahy môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri poskytovaní trvalo udržateľných riešení prístupu ku kvalite potravín a výživy. Poľnohospodárstvo zohľadňujúce otázky výživy je prístup, ktorého cieľom je zabezpečiť produkciu rôznych cenovo dostupných, výživných, kultúrne vhodných a bezpečných potravín v dostatočnom množstve a kvalite, aby udržateľným spôsobom zodpovedali stravovacím požiadavkám obyvateľstva.

EÚ a jej členské štáty sa spojili, aby prijali komplexnejšie porozumenie a viacsektorový prístup. Spoločne pracujú na: návrhu poľnohospodárskych politík a stratégií zohľadňujúcich otázky výživy, v rámci ktorých sú ženy stredobodom pozornosti v krajinách s vysokým výskytom nedostatočného rastu; vykonávaní národných politík a stratégií zohľadňujúcich otázky výživy prostredníctvom zlepšenia zručností a odborných znalostí; monitorovaní programov vrátane začlenenia ukazovateľov rozmanitosti výživy, ako aj ukazovateľov cenovej dostupnosti; a silnejších dôkazoch o nákladovo efektívnych prístupoch k návratnosti investícií do výživy v odvetví poľnohospodárstva.

Medzi príklady poľnohospodárskych postupov zohľadňujúcich otázky výživy patrí podpora hodnotových reťazcov zohľadňujúcich otázky výživy, inovatívne prístupy obohatenia potravín, miestna diverzifikácia bohatá na živiny a súčasť projektov domácich záhrad v rámci rozvoja vidieka v krajinách, v ktorých sa prijíma komplexný prístup k rozvoju živobytia v spoločnostiach. Vnútroštátne a miestne zainteresované strany sa vyzývajú, aby sa zapojili, a víta sa ich vedúca úloha pri podpore udržateľných výrobných postupov, ako sú ekologické poľnohospodárstvo, trvalo udržateľné obhospodarovanie pasienkov a integrovaná ochrana proti škodcom. Podpora poľnohospodárstva zohľadňujúceho otázky výživy sa takisto poskytuje Poradnej skupine pre medzinárodný výskum v oblasti poľnohospodárstva (CGIAR).

EÚ a jej členské štáty podporujú prácu fondu UNICEF v oblasti výživy na úrovni spoločností a spolupracujú s Hnutím na podporu výživy. Pokiaľ ide o verejno-súkromný priestor, prebiehajúca podpora Globálnej aliancie pre lepšiu výživu (GAIN) mnohými členskými štátmi sa zameriava na zlepšenie výživových výsledkov pre chudobných v krajinách s nízkym a stredným príjmom prostredníctvom trhovo orientovaných riešení v potravinovom systéme.

6. CELKOVÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Podaním správy o svojich najnovších vyplatených prostriedkoch v roku 2016 vo výške 4 200 miliónov EUR, ako aj o svojej účasti na politikách, EÚ a jej členské štáty preukázali, že hlavné otázky týkajúce sa potravinovej a výživovej bezpečnosti sa dôsledne zaraďujú do globálnych programov a že sa zvýšilo úsilie v mnohých krajinách s cieľom zlepšiť výsledky v oblasti výživy a podporiť lepšie živobytie v odvetví poľnohospodárstva. Z analýzy predloženej v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie vyplynulo, že je dôležité:

- 1. Udržiavať potravinovú a výživovú bezpečnosť v popredí rozvojovej spolupráce s cieľom riešiť systémové problémy v globálnom potravinovom systéme a rozvojové výzvy, v ktorých zohráva kľúčovú úlohu potravinárstvo a poľnohospodárstvo.** EÚ a jej členské štáty ako globálny aktér musia naďalej formovať medzinárodnú agendu a spolupracovať so všetkými partnermi na riešení súčasných a budúcich výziev.
- 2. Pokračovať v spoločnom úsilí pri budovaní strategického prístupu k potravinovým krízam v rámci prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom a posilniť Globálnu sieť proti potravinovým krízam smerom k spoločným analýzám, spoločnému strategickému pridelovaniu zdrojov a ku koordinovaným reakciám.**
- 3. Usilovať sa o dosiahnutie spoločnej vízie v oblasti výživy a budovať spoločné porozumenie poľnohospodárstva zohľadňujúceho otázky výživy v rámci EÚ a jej členských štátov, čo pomôže podporiť všetky možné spôsoby, ktorými poľnohospodárstvo ovplyvňuje výživu.**
- 4. Zintenzívniť pozornosť EÚ a jej členských štátov na kritickú úlohu poľnohospodárstva v oblasti zmeny klímy tak, ako to zdôrazňuje UNFCCC, a na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja.** Podpora by mohla vyplynúť z prebiehajúcej práce na vykonávaní Parížskej dohody, ako je Spoločná práca v oblasti poľnohospodárstva z Koronívie (Koronivia Joint Work on Agriculture) a ďalšie relevantné záväzky na podporu krajín pri dosahovaní ich vnútroštátne stanovených príspevkov.
- 5. Zvýšiť podporu žien pri riešení otázky potravinovej a výživovej bezpečnosti na vnútroštátnej a miestnej úrovni. Väčšia pozornosť by sa mala venovať lepšiemu získavaniu príspevkov pre ženy.** Úsilie by sa takisto mohlo zamerať na prístupy, ktoré by mali dosah na ženy, priniesli by im prospech a posilnili ich postavenie. EÚ a jej členské štáty by mohli vykonávať systematické podávanie správ s údajmi rozčlenenými podľa pohlavia o relevantných ukazovateľoch.

6. **Urýchliť prácu na reťazci výsledkov a spoločných ukazovateľoch na monitorovanie pokroku a výsledkov na súhrnnej úrovni.** Bolo by vhodné ukázať, ako EÚ prispieva k dosiahnutiu druhého cieľa trvalo udržateľného rozvoja. Znalosti a usmernenia týkajúce sa merania vplyvu musia byť vhodné na použitie pre všetkých vrátane súkromného sektora.
7. **Posilniť poľnohospodárke národné a regionálne výskumné kapacity vedúce k inováciám prostredníctvom partnerstiev.** Toto úsilie by mohlo podporiť rozvoj inteligentných inovácií v poľnohospodárstve, a to najmä prostredníctvom budovania kapacít a partnerstiev, ako je rozvoj inteligentnej inovácie prostredníctvom výskumu v poľnohospodárstve (DeSIRA).
8. **Ďalej začleňovať zamestnanosť mladých ľudí na vidieku do politického dialógu a investície do vytvárania pracovných miest a možností odbornej prípravy a zabezpečiť, aby sa otázka mladých ľudí odrážala v politikách a projektoch vo všetkých fázach.** Úsilie vynakladané členskými štátmi EÚ, ako aj prostredníctvom vonkajšieho investičného plánu a trustového fondu pre Afriku by sa malo ďalej rozvíjať a rozširovať. Podľa potreby by malo byť prepojené s iniciatívami skupiny G20.
9. **Podporiť regionálny obchod v oblasti poľnohospodárstva prostredníctvom podpory existujúcich programov zameraných na prístup udržateľných potravinových systémov.** To zahŕňa prepojenie poľnohospodárov s trhmi, dodržiavanie ľudských a pracovných práv, ako aj ochranu práv miestnych spoločenstiev uplatňovaním zásad zodpovedného investovania do poľnohospodárstva a vykonávaním Dobrovoľných usmernení pre zodpovednú správu držby pôdy, rybolovu a lesov v kontexte národnej potravinovej bezpečnosti.
10. **Spoločne pracovať so všetkými oprávnenými subjektmi v potravinovom systéme na posilňovaní globálnych inštitúcií a procesov s cieľom usmerňovať udržateľnú transformáciu potravinových systémov prostredníctvom zintenzívnenia spolupráce a súdržnosti, ako aj posilnenia činností založených na dôkazoch.**